

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
care de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitetului de redacție.
Atelierele tipografice „Astra” nr. 102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘII ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REL. MINISTRAȚIA
B-dul REGELUI
Abonamentul anual
Anunțuri și reclame

Nr. 46 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/947

Sâmbătă 12 August 1944

SIBIU anul 107

In prag de an școlar

de I. Bozdog

Cu luna August am intrat pe pragul noului an școlar. Anul trecut încă nu s'a încheiat pretutindeni și complet, continuând atât profesorii cât și elevii o muncă grea, reparatorie, din cauza evenimentelor în curs. Deși aparențele arată o vacanță lungă, de mai multe luni, totuși, nici elevii nici profesorii nu s'au bucurat de binefacerile repausului impus de încordările unui an de muncă, ceea ce nu contează. Lucrările anului trecut au fost făcute sub presiunea evenimentelor de război, cu teama necunoscutului deasupra capului în fiecare clipă, cu continue comprimări de materie, cu examinări și clasificări făcute în pripă, fără o temeinică pregătire de o parte și fără o apreciere certă din cealaltă parte.

De aceea s'a impus o completare a lacunelor timp de 3 luni și obligația pe restul de timp pentru munca de război. De la 1 August se fac preparativele pentru începutul unui nou an de muncă: înscrieri, corigențe, admiteri etc., ca în cursul lunii Septembrie să înceapă cursurile.

Stăm nedumeriți toți, părinți, elevi și profesori și ne întrebăm, dacă acest lucru este atât de ușor pe cum pare celor ce dau anunțurile respective.

Nu dorim de a discuta în contradictoriu, nici fuga de muncă și împlinirea datoriei, ci conștiința răspunderii ne face să exprimăm unele nedumeriri și să formulăm câteva întrebări în numele opiniei publice, care dorește să știe ce măsuri trebuie luate pentru o normală funcționare a vieții școlarești.

În centrele urbane din zona de război ca și în cele des și greu încercate de bombardamente, concentrarea tineretului școlar ar fi o temerară expunere la pericolul distrugerii, prin ce am primejdia viitorul fărăi pentru decenii.

În aceste centre urbane, fără adăposturi mari, solide și cu sorți de garanție, nu se va putea munci nici de profesori și nici de elevi.

A ne încrede în „omenia” dușmanului care nu va ataca școli și internate, după cele experimentate, ar fi o încercare de sinucidere.

A te gândi la centre sătești, care ar putea totaliza contingente de școlari, e iarăși o soluție ce cuprinde mari desavantajii și primejdii.

Părinții la orașe, în serviciu obligator, copiii la țară, respirați după specialitatea școlilor, unul într-o comună, altul în alta: de unde mijloacele de întreținere și îngrijire?

Internate la țară sunt excluse, chiar și pentru un număr extrem de redus de școlari.

Ce facem însă cu igiena și îngrijirea medicală și în cazuri de

Adăposturile pentru elevi

Direcțiunile școlilor brașovene sunt foarte insistent rugate să dea fiecare câte un comunicat prin ziarele locale asupra felului cum au soluționat problema adăposturilor pentru elevi.

Părinți cer aceste lămuriri, în pragul noului an școlar

Fără ele — adică fără adăposturi sigure — așa cum sunt cele de „După ziduri” sau altele similare făcute de Primărie și de particulari, s'ar face o crimă îngrămădind mii de elevi între zidurile unui oraș supus bombardamentelor,

Așteptăm răspunsul fiecărei direcțiuni în parte.

Schior în plină viteză

boli individuale, dar mai ales în cazuri de boli contagioase (tifoș, variolă, scarlatină). Unde îi vom izola și unde îi vom trata pe bolnavi?

Școli fără material didactic și cu profesori recrutați din cei din apropiere? Nu înseamnă asta mai mult decât o stagnare păgubitoare?

E fără îndoială bine să se facă toate preparativele și muncile preliminare ale începutului, dar în fața forțelor majore e bine să așteptăm.

Mai mult va pierde școala și neamul dintr'un an școlar început și făcut pe apucate, decât dintr'o așteptare de câteva luni.

Experiențele din Aprilie—August câștigate pe teren, și nu din rapoarte, trebuie să ne impună o severă examinare a situației, și nouă, și celor cu răspunderea învățământului.

„Gazeta Transilvaniei”

Literatură mercantilă

de Leca Morariu
prof. univ.

L-am vestezit nu odată comodul, îndărătnicul procedeu de a ni se reedita bunul scris românesc în formă atât de neglijentă, de mercantilă parecă...

Reclama firmei să iasă! Și — golanul! Repede, repede, un autor după altul! Indiferent dacă publicarea lui e încredințată unui improvizat sau unui real-specialist! Editorul critic, „comentatorul”, suficient orientat în materie, îngaimă acolo o „introducere” și, dela un capăt la altul, textul autorului „editat”, „comentat” foiaie de contrafaceri!

Iar aceasta nu numai în edituri fatal-mercantile, ca d. p. biată „Biblioteca pentru toți” (în care, tot noi, arătam undeva¹⁾), cât de amarnic e mutilat nuvelistul N. Gane), ci chiar și'n edituri de oarecare pretenții, ca d. p. editura Alecsandri, *Sânziana și Pepelea*, Colecția *Cartea cea bună* „Cultura Națională” (vezi articolul nostru *Și iarăși*

¹⁾ În revista „Făt-frumos”, dar cumpăta rostogolire a zilelor de astăzi nu ne îngăduie întreaga colecție a curajosului „Făt-frumos”, ca să putem preciza.

Pentru ostașii țării

Apelul adresat Brașovenilor de Primăria Municipiului

În aceste clipe de supremă încordare; când viața și viitorul neamului și al țării depind, mai mult ca oricând, de patriotismul desinteresat al faptelor și de energia spornică a tuturor, adresăm, potrivit dispozițiilor Domnului Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, o caldă și stăruitoare rugă minie întregii populații din Municipiul Brașov, să lucreze mănuși, ciorapi și flanele pentru vitejii noștri ostași. Îndeosebi, oamenii avuți și proprietarii sunt rugați să contribuie la mărirea acestui stoc de îmbrăcăminte, pentru a ajuta pe eroicii noștri soldați să înfrunte intemperiiile și frigul iernei care vine.

Suntem siguri că toți locuitorii Municipiului vor izbuti să confirme din nou, printr-o dovadă strălucită și dănie bogată, faima tradițională a acestui dărz și glorios centru de viață, conștiință și mândrie națională, așa că le exprimăm mulțumirile anticipate și recunoscătoare în numele miilor de luptători pentru apărarea sfintelor noastre hotare.

Obiectele lucrate și donațiile se vor depune la Primăria Municipiului Brașov în str. Regele Carol I Nr. 53.

Primarul Municipiului Brașov
(ss) Dr. N. G. V. Gologan

Cocoș de munte

Invitație la modestie

de Pr. N. Bârsan

Peste toate schimbările schimonosite ale vremii, modestia rămâne tot însușirea omului superior. Să nu credem glasului străzii că a fi modest, în vremile de acum, înseamnă o lipsă în scara progresului, o stare înapoiață a celui ce o practică. Nu, dimpotrivă.

Toate virtuțile își au valoarea și frumusețea lor, dar niciuna nu are un rol mai mare în societate ca modestia, sau mai creștinește: cumpătarea.

Prin ea trebuie să înțelegem, pentru orice timp și loc, mulțumirea cu ceea ce este strict trebuitor și folositor și mai ales înfrânarea dela toate poftele. Frău plăcerilor, fie ele numite oricum.

Azi pare că e lipsă mai mult ca oricând de modestie.

Acum trebuie să se renunțe la multe deprinderi contractate în timpuri fericite. Statornica dorință de a te împodobi și mai ales ambiția în menținerea diferitelor distracții, atât de frecvente altădată, nu pot sta alături de preocupările zilei de acum.

Cele care în loc să-și închine munca spre binele neamului sau al familiei, de care uită, și care e leagănul din care ne deprindem a iubi pe Dumnezeu, Patrie și semeni, trândăvesc, fumează cu ochii întredeschiși, cu gesturi hollywoodiene, joacă banul, pe care săracul îl strânge cu nouă noduri, filează înflorate cărți de joc, cu ori fără dungă, mângâie cu zahăr căței ce-i ține în brațe și-i perie zilnic, acestea nu pot sta alături de cele care își șterg fruntea plină de sudoare, între vaețele de durere ale răniților din spitale ori cu cele ce au făcut din căminul familiar al doilea altar de închinare.

Apostrofările, cu voce răspicată, cu cuvinte împrumutate dela leneșii trotuarelor, că e necesar să joci poker, să fumezi sau să-ți împodobești corpul cu cele mai scumpe lucruri, este lupta de totdeauna la care greu se renunță. Rezultatul îl cunoaștem. De cele mai multe ori sclave ale luxului și bolnave ale jocurilor, pretinse distractive, cad învinse de imoralitate.

Iată de ce I. P. S. Patriarh al nostru a dat, nu de mult, o scrisoare pastorală numită „Chemare la realitate”, pentru a fi cunoscută de toți orașenii plecați la sate de groaza bombardamentelor.

I. P. S. Sa cere ca purtarea lor să nu fie „o sfidare a suferinții neamului... ca în ulițele satelor noastre să se afișeze femeia în pantaloni, cu țigara în gură, sau cu rochia care țipa în mers de scurtă ce este.... Nu e permis ca acolo unde spinarea văduvei și orfanilor se încovoae în munci grele, orașenii să-și permită luxul, fardul, jocul de cărți, petrecerile și trândăvia”.

Este al unsprezecelea ceas. Acest lucru să nu-l dăm uitării. Trebuie să

Continuare în pagina 5-a

BRĂȘOVUL DE ALTĂDATĂ

Din trecutul medical al Brașovului

Epidemia de ciumă la Brașov în anii 1828 - 1829

de Dr. Emil I. Bologa

A doua epidemie din cursul secolului al XIX-lea este cea din 1828. Este epidemia despre care s'a scris cel mai puțin.

A luat naștere dela o femeie originară din Târgul Mureș, soția unui anume Andrei Geréb, care venia dela București, de unde aducea lucruri dela o vecină a ei care mai târziu a murit ciumată. Femeia venea dela București împreună cu soțul ei. La pasul Timișului au fost ținuți 10 zile în carantină. Lucrurile lor nu au fost însă desinfectate în mod radical.

Ieșiți din carantină, s'au îndreptat spre casa catolică a săracilor din Blumăna, unde nu peste mult timp apare primul caz de ciumă la 29 Octombrie, și anume la o anumită Ana Enyedi, care la 31 Octombrie moare ciumată.

Dela acest azil catolic boala se întinde și la casa cu numărul 178, care era proprietatea lui Morscher și numai

aici. Imediat după apariția primului caz a fost numită o comisie specială la Codlea, comisie din care, începând cu data de 31 Noembrie, face parte și medicul Latzel. Această comisie decide la 4 Decembrie închiderea orașului Brașov. La marginea orașului au fost ridicate 53 colibe de pământ care adăposteau oamenii ce formau cordonul sanitar. Acest cordon a fost făcut de către oamenii companiei a 4-a din regimentul 63 infanterie. În Scheiu au fost amenajate 16 case în vederea izolării.

Casele în care s'au ivit cele 2 cazuri au fost închise, iar bolnavii izolați în spitalul din spatele Cetățuiei. Toți cei care au venit în contact cu bolnavii au fost izolați aci pe timp de 28 zile.

În acest spital au fost izolați dela 29 Noembrie 1828 până la 28 Martie 1829, 41 persoane.

Din cele 28 cazuri declarate, 19 au decedat, ultimul la 30 Decembrie. Mortalitatea acestei epidemii a fost de 69,7%.

Medicul din acel timp, I. Plecker, considera durata perioadei de incubație a ciumii în jurul a 20 zile. Alții credeau că produsul infecțios este virulent și după 9 ani.

Cu acestea se termină ultima epidemie de ciumă, care a trecut peste orașul Brașov în secolul precedent. Știința zilelor noastre ne ferește de izbucnirea unor asemenea molime care, după cum am văzut, a secerat atâtea vieți. Se cuvine să închinăm un gând pios celor care prin munca și genialitatea lor scutesc croncarul contemporan de înregistrarea unor zile atât de cumplite.

Un popor mic are tot așa de mult drept la neatârănare, la libertate și la siguranță, ca și popoarele mari.

Destule greșeli de tipar apoi, ca: „dela căsăpili” 63; „o tumba neașteptată” 78; „printre codrii” 289; „Mărgărita, inspirată de genul (= geniul) amorului” 333 — și chiar grave, ca: „pasuri” 60 (1876, 107: pasuri = pași!); „smucit” 64 (1876, 111: smuncit); „porturi” 65 (1876, 112: paturi = cizme) etc.

Arbitrară, eliminarea din *Primblandea la Munți* a schișelor *Toader și Mărlinda* și *O Intrigă de Bal-Masche*.

Intr'un cuvânt: Ediție arhinegligentă și record de superficială!

N. B. — Criticele noastre se mențin chiar dacă comentatorul Al. M. a utilizat — evident — alte versiuni decât volumul din 1876. Zicem evident, considerând deosebiri ca acestea: „în starea primitivă a firei” 43 (1876, 234; a naturii); „pân'n târg” 60 (1876, 107; pân' în oraș); „despre târg” 61 (1876: 109: despre oraș); „întâlnim” 64 (1876, 112: poți întâlni); „în sânul târgului”

65 (1876, 112: orașului); „până ce se va mai usca puțin” 69 (1876, 116: ...se va mai usca puțin orașul); „ea luase pe lângă trăsura ei atât plășii dela capra podului dela Răpșciun, cât și cel doi călăreți timiși dela schit... Toți acești oameni, vrând să celebreze după obicei serbarea Învierii, chiuiră și împuşcă tot drumul” 287 (1876 523: ea luase pe lângă trăsura ei plășii postaiți la capra podului dela Răpșciune, și toți acești oameni împreună cu călăreții trimiși dela schit, vrând să celebreze serbarea învierii...)

Așa fiind ei — abstracție făcând de stângăciile stilistice ale comentatorului (cf. repetări modeste ca: „potrivite gustului societății Iașului” 11; „Teatrul lui Alecsandri, ...este un teatru cu preocupări sociale, mai mult decât un teatru...” 18; „analize literare care preced schițele pe care...” 18), declarăm că ne lipsim cu plăcere de asemenea simulacre de ediții „comentate” l...

stricat 65 (1876, 113: străcat), rele 66 (1876, 113: râte), ridică 66 (1876, 113: rđică) etc. etc.

2. Față de respectarea morfologiei (arhaico)-moldovene: „unii ...trântia (pers. a 3-a plur.) niște hohote” 28—29; „Câteva fețe schimba fețe” 29; „neliniștea care ne-au (pers. a 3-a sing.) cuprins” 31; „un provincial... carele” 29; „un cal... carele nesuferind frăul” 48 — abateri dela această aidoma-reproducere: „informau” 76 (1876, 263: informa); „Un entusiasm.. ne-a pătruns” 31 (1876, 206: ne-au pătruns); „îndată el și-a scos cimpoul” 49 (1876, 240, și-au scos); „Intr'o brișcă de Brașov, care” 28 (1876, 203: carea — femininul corespondent masculinului carele!!!) etc. etc.

3. Față de respectarea reducerii moldovene a articolului pronominal la stereotipia a: „ospățul creștinesc a mamei” 50, „șipetele spărioas a unei bufnițe” 33 — abateri ca acestea: „pe malul drept al Bistriței” 30 (1876, 206: a);

„mărețul apus al soarelui” 31 (1876, 206: a).

II. Falsificări ca acestea: „ne deprinsesem” 31 (1876, 206: ne deprinseserăm); „începurăm” 32 (1876, 207: începuserăm); „demozele de pension” 42 (1876, 233: demozele de pansion); „Când o face plopul pere” 44 (1876, 234: Când a face); „în Bistrița” 44 (1876, 234: în Bistriță); „păraelor” 46 (1876, 237: pârădelor); „despre Dunăre” 55 (1876, 102: despre Dunărea); „pân' în Dunăre” 60 (1876, 107: pân' în Dunărea); „strențăroși” 63 (1876, 110: strențeroși); „strențuros” 65 (1876, 113: strențuros); „zahăr” 66 (1876, 113: zahar); „a doua oară” 90 (1876, 279: de a doua oară) etc. etc.

În chip caracteristic, „comentatorul” nici măcar nu pune problema *critica textului* — deși ar fi trebuit să observe că Alecsandri însuși nu e consecvent, scriind uneori: „al doilea vad” 1876, 206; „veștile sosite... erau false” 1876, 524 etc.

Doamna Hașegului

Hașa a numit-o — cum ne spune „Universul” — marele învățat Nicolae Iorga, pe venerabila preoteasă Ioana Stanca din Petroșani, răposată în vârstă de 88 ani și plânsă de tot poporul din Valea Jiului. Din preotul Avram Stanca, — mutat de mult în corturile dreptilor, — mitropolitul Șaguna a ținut să facă o „stâncă” de granită. Când l-a trimis în pasul Vulcanului, mare centru industrial, cu amalgam de neamuri și de suflete, l-a spus: „Să faci părinte Avrame din fiecare casă românească o fortăreață națională!”. Marele mitropolit nu s'a înșelat. Preotul din Petroșani a clădit șapte biserici și școli în Valea Jiului.

Dacă el era omul faptelor, preoteasa Ioana a fost sufletul unor lupte de aprigă rezistență națională. Ca să lege țara Hașegului de „țara mamă”, ea organiză cu femeile din sate dese pelerinaje la mănăstirea Lalnic de dincolo de granită unde în genunchiau, cu copiii lor de mână, în defileul Surducului, punându-i să sărute stâncile țării românești. Dar sufletul acestor românce de aprig curaj s'a dovedit mai ales în toamna anului 1916. Când soldații unguri au năvălit în miezul nopții și a ridicat pe părintele Stanca pentru ca să-l ducă în lagăr, preoteasa Ioana s'a repezit în biserică, a luat un rând de odăjdii, sfânta Evanghelie, câteva lumânări de ceară și un pumn de țărăniță de lângă altar, că de va fi să-l moară soțul pe meleaguri străine, să fie îngropat creștinește și românește.

Mamă ideală, româncă și soție desăvârșită, răposata preoteasă a fost pentru toți o pildă strălucită de virtuți.

De vorbă cu țărani din Moldova

de George Sbârcea

Eminentul gazetar, care este din ziarul „Curentul” o serie de impresii culese dintr'o proaspătă călătorie, frânturi din cele văzute și auzite în spatele frontului de luptă din Moldova, pe care a avut prilejul să-l colinde dela un capăt la altul. D-sa a stat de vorbă și cu țărani moldoveni. Sunt atât de pline de învățăminte aceste convorbiri, încât ar fi păcat să nu le cunoască și cititorii noștri din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. Iată un schimb de cuvinte în treacă cu un băiețandru, care mergea pe câmp fără pic de frică, nu mai departe de vreo 2 km. de tranșeele rusești.

„Pe marginea unui șant un băiat. Lângă el o desagă. — Umbli singur? Dar dacă te prind Rușii?”

— Cum o să mă prindă, domnule, că sunt dincolo de deal?”

De unde știi că nu vin încoace?”

— De unde? Noi suntem mai tari. Ei is mai mulți, da' noi mai tari...

Ascultați acum pe un țăran, care lucra la prășitul porumbului:

„Un sătean înalt și uscat îmi dă binețe. Il întreb de războiu. Vorbește despre el ca de un lucru obișnuit pe aceste meleaguri:

— Umbli Antichrist prin Țara Moldovei, — scrâșnește țăranul. O mai fi fost el p'ăși și s'o întors fără folos. Acu', vine în odăjdii bolșevice. Și dracu s'o prefăcut

odată în biserică, să se fe-rească de trăznet. S'o ivit între noroade crezul bolșevismului, un crez ca multe altele, da' mai rău decât toate câte au fost. N'am fost stricători de lege decând suntem. N'om hi nici acum...

Toată Moldova în spatele frontului e plină de țărani aplecați asupra ogoarelor. In gesturile lor calme și largi e liniște, credință, statornicie. Statornicia țăranului nostru legat de moșie. Niciunul nu se întreabă negustorește: cine va culege mâne rodul?

Par înrădăcinați pe ogoarele lor, ca plopii și ca leușteanul, ca salcâmul și ca busuiocul. Crescuți la un loc cu el, hrănindu-se dintr'ânsul, trăind pe el și pentru el, pentru pământul lor.

Cu oamenii aceștia nu se vor fabrica nici soviete, nu se vor dărâma nici vechile datini...

Proverb indian

Cel cu talente — ajung mereu La griji și zile grele, Iar cel fără de ele Scutiți sunt d'ori ce greu. Privighetoarea blândă ce-ii! Dar tu o 'nchizi, sârmana, In timp ce coțofana Se plimbă 'n dragul ei.

Trad. de Gh. Coșbuc

Dincolo, în Moldova că-zută în robie, unde se face poiată din altarul lui Hristos, aceiași țărani muncesc ogoarele, cu același calm biblic, cu aceeași pasiune adâncă, cu aceleași mișcări largi, de parcă ar oficia o primitivă taină. Alții le mulg vitele, pentru alții macină grâul ce le-a rămas, alții le mănâncă găinile. Ei trag mai departe brazda cu plugul, știind că legătura cu pământul pe care-l muncesc și pe care s'au născut, nu stă în puterea oamenilor să fie desfăcută. Sunt fiii cei mai vechi ai pământului acestuia și dușmanii nu-i vor izgoni niciodată dintr'ânsul. Țăranii aceștia care lucrează aici sunt cei care se bat și în tranșee, cu îndârjirea omului hotărât să-și păstreze moșia. Și pe unii și pe ceilalți pământul îi pune zilnic în fața morții. Dar în inimă nu se dau bătăuți, pentru că i-ar dura scăderea moșiei. E mare această încredere.

Trebuie să vii pe front ca să te molipsești de ea”.

Impresile și constatările d-lui George Sbârcea respiră atâta viață și sănătate încât ar putea sluji ca burulent de leac, nu pentru lumea satelor, care n'are nevoie, ci pentru atâți invalizi ai nervilor și atâți ologi ai credințelor sdruncinate, care rătăcesc azi bulmăciți pe străzile orașelor.

Cămila și punga de aur

Un Arab creștin a cumpărat dela un turc o cămilă.

Când au scos șeaua de pământ, cămilă, copiii Arabului găsi sub ea o pungă cu aur.

Se bucurară și ziseră tatălui: — Iată ce am găsit; de acum suntem bogați.

Tatăl le răspuse:

— Am cumpărat și această pungă dela Turc?

— Nu.

— Atunci ea nu este a noastră ci a Turcului. Mergeți așa dară duceți-o, căci așa-i cinstit frumos.

Copiii ascultară și duseră punga cu aur Turcului.

Turcul le mulțumi, zicându-le:

— Cu adevărat, mare este Dumnezeu căruiă vă închinăm voi.

Și dădu fiecăruia câte un dolar.

Al. Lascarov-Moldova

Țara mea

Te iubesc numai pe tine
P'acest larg, întins pământ,
Și nici cerul pentru mine
Nu se pare-a fi mai sfânt.

Dacă toți câți nasc în tine
Așa dragoste-ar simți,
Poate-ai fi și tu mai bine
Poate-atât n'ai suferi.

Insă, vai! mulți te apasă,
Mulți din sângele-ți trăesc
Și de doru-ți nu le pasă
Căci chiar el te asupresc.

Al. Odobescu

Intoarcere de pe front

Pușin sport și... mult lichid incendiar

de
Ion Colan

I.
După match-ul de football regizat de căpitanul Meletie Mociunșchi, terminat hazliu de pestrița-i echipă cu 20:1 pentru aviatorii germani (din echipa noastră, C.A.C., mereu ieșea câte unul, socotindu-se pe sine, sau catalogat de galerie ca nefiind în formă, și mereu intra câte unul de pe margini, care-și aducea vag aminte că și el a bătut — ce vremuri! — mînea pe maidan) o altă performanță, unică în analele sportului, vine să pună capăt zilei atât de pline în senzații neobișnuite frontului.

S'a întâmplat anume, că un elev T. R., Florian pe nume, coborînd cu bicicleta dealul-platou al terenului de football, a încercat să treacă printre Scylla și Carybda. Nu putem spune noi aici dacă tentativa a fost serioasă sau s'a redus la ceea ce numim „ceasul rău”, fapt este însă că încercarea a avut loc în cele mai neprielnice condițiuni psihologice, precum se va vedea.

Nu se poate contesta că simpaticul nostru Florian a încălecat pe bicicletă într'o stare de enervare ușor de înțeles, fiind Florian om foarte sportiv

de felul lui. Catastrofalul scor obținut de colorile noastre n'a fost un tonic pentru nervii finiți într'o permanentă încordare timp de 90 de minute, de nu și mai bine, deoarece dela o vreme arbitrul nu s'a mai uitat la ceas, înțelegând să facă „artă pentru artă”, adică sport de dragul sportului.

Porni, deci, teteristul din deal, „fără mâni”, cum îi plăcea lui să facă demonstrații.

În față un cal — care asistase și el probabil la competițiune — cobora dezolat spre conovețele sublocotenentului Mateescu dela Trenul de Luptă, camuflat pe o vale.

Calul, s'a constatat apoi din felul nervos în care a reacționat, era iapă.

Biciclistul, în speță Florian, s'a trezit oblu între picioarele de dinapoi ale iepel, cu vădita intenție de a ieși, cu bicicletă cu tot printre picioarele de dinainte ale deprimatului animal. Fără această explicație ne e imposibil să lămurim cazul. A fost ceva de felul numerilor senzaționale de circ, când călă-

rețul străbate cu cal cu tot un cerc de foc. Sigur este, de asemenea, că Florian, cu vaste cunoștințe strategice acum — avea doar vechime pe front! — a vrut să realizeze surpriza, bănuind că iapa nu-și va crăca picioarele de dragul unui capriciu sportiv.

Numai că lucrurile a ieșit tocmai pe dos.

Iapa n'a vrut să admită sub niciun motiv un drept de servitute pentru temerarul biciclist. Și pentru că n'a vrut, a reacționat prompt, mitocănește, ca o gloabă ce era, în clipa când Florian s'a izbit cu fruntea de pragul de sus: i-a repezit — una n'adeverat dela tra-atac — rupându-i câteva spițe dela vehicul, plus o lovitură plasată în genunchiul drept care, până în cantonament, se umflase ca aluatul de crap-făne, de nu-l mai cuprindeau nădragii.

Și deși valetul sinistratului erau cât se poate de sincere — dovadă că trei zile omul a gemut cumplit sub cort, pe paie — noi să leșinăm. Intrarea în grădina unde aveam postul de comandă

Invitație la modestie

de Pr. N. Bârsan

Continuarea din pagina 3-a

Înțelegem odată că vântul ce l-am semănat — din păcate și acum se samănă — este format din mulțimea nemăsurată de mare a păcatelor. Dintre ele fac parte și cele de mai sus. „Și cine samănă vânt, culege furtună”. Vreți o furtună mai mare de cât cea de acum?

Să nu ne mirăm de cruzimea zilelor de azi. Fiecare am contribuit, mai mult ori mai puțin, la ea, cu toată urzeala noastră.

De aceea, să nu uite orașenii că practicând, în mijlocul satelor, vechile obiceiuri, nu vor lăsa urme. Aceasta cu atât mai mult, cu cât satul constituie puterea de viață curată a neamului.

Tempul va aduce cu sine și întoarcerea la orașe. În sate ce va rămâne? De pe acum au și început să se vadă rezultatul. Un confrate povestea că a început popasurile mai dese în fața oginzii a fetelor dela sate. Acesta e începutul, dar mai sunt și altele ce se vor vedea mâine.

Aceste lucruri le amintim doar pentru ca nu cumva „rătăcirile din urmă să fie mai mare ca cea dintâi”.

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta?

Un orarlu nepotrivit la Radio

Toată lumea știe că incursiunile avioanelor inamice au avut loc, până acum cel puțin, între orele 10—13.

Deci între aceste ore ascultătorii postului *România* și *București* doresc să știe care e situația în „spațiul nostru aerian”.

Or, începând cu 8 August c. aceste posturi nu emit dimineața decât între 7.30—9.30, continuând apoi pe postul *Bucegi* pe care cine-l prinde ar merita o decorație a răbdării. E un post care nu-și servește ascultorii. Din 100, unul

+ Mihail Marieșan

S'a stins, în vârstă patriarhală, la sfârșitul lunii Iulie, în amarul refugiului, protopopul onorar Mihail Marieșan.

În toamna acestui an, la Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, ar fi împlinit — dacă Providența i-ar mai fi lungit firul vieții — 84 de ani.

Preotul Mihail Marieșan, originar din comuna Chinduș, județul Mureș, a păstorit multă vreme în Beica Română, iar spre sfârșitul carierei sale preoțești s'a întors la iubiții săi poporeni din Voșlobeni, povățuind cu spirit de blândețe evanghelică pe credincioșii celor două parohii amintite. Modest, cucernic și plin de râvnă în îndeplinirea obligațiilor sale preoțești, a lăsat amintiri neșterse în inimile credincioșilor, care-l prețuiau mult pentru darul său. Bisericele ce le-a ridicat și renovat, în cele două comune, vor rămânea o vie mărturie despre zelul său apostolic și puterea sa de înfăptuire.

Cu sufletul îndurerat s'a despărțit, în primăvara anului 1940 de poporeni săi, plecând la Tg. Mureș, în calitate de viceprotopop pensionar. Apoi a luat, ca atâția alții, — în toamna aceluiaș an — drumul pr. begiei, stabilindu-se mai întâiu la Copșa Mică, apoi la Râmnicea Vâlcea, unde a închis ochii pentru veșnicie. Nu i a fost sortit să-și mai revadă plăsurile natale.

Discretă, cum i-a fost viața, așa i-a fost și trecerea în lumea dreptilor.

Defunctul a fost socrul redactorului nostru Ion Gherghel, profesor la Academia Comercială din Brașov.

Transmitem familiei răposatului condoleanțele noastre, rostind creștinește: Dumnezeu să-l odihnească în pace pe părintele Mihail, vrednicul cărmuitor al poporenilor din comunele Beica Română și Voșlobeni.

II. B.

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată sub Nr. 8063/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul, Druța Florian, refugiat din comuna Săldăbașu de Barcău, jud. Bthor, domiciliat în comuna Prejmer, jud. Brașov, vă rog să binevoiti a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extraselor de naștere a fiilor mei Florian și Silvia, primul născut la 15 Septembrie 1931 și al doilea la 15 August 1933 în comuna Săldăbașu de Barcău, jud. Bthor, de religie ortodoxă, din părinții Druța Florian, Ana Druța născ. Blit, de religie ortodoxă, căsătoriți legitimi.

Propun matorii pe: Păscuț Gavril, Brașov, la Fabrica Scherg și Lazar Florian, Brașov, la Fabrica Scherg.

Cu stîmă,
Druța Florian

Nr. 8063

Data 7 August 1944

Not, Primul - Procuror al Tribunalului Brașov,

În conformitate cu dispozițiunile art. III. din Decretul-Lege Nr. 4062/940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasele sau alte înscrisuri referitoare la actele a căror reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

p. Prim Procuror,
A. Pințiap. Secretar
A. Vâlceanu

Nu circulați în timpul alarmei!

COMUNICAT

Deși s'au dat numeroase comunicate, că este interzisă circulația pietonilor și vehiculelor pe timpul alarmei, s'a constatat că aceste dispozițiuni nu se respectă.

Contravenienții își expun viața în mod inutil și riscă a fi deferiți justiției.

Se atrage atențiunea pentru ultima oară că circulația pe străzi pe timpul alarmei este și rămâne strict interzisă tuturor persoanelor și vehiculelor, afară de organele polițienești și ale apărării pasive.

Adăposturile nu se părăsesc până la darea semnalului de încetarea alarmei.

Comandantul Garnizoanei
Brașov

Colonel N. Dumitrescu

Spitalele

din municipiul Brașov, unde
se pot interna răniți

1. Spitalul Mârzescu, str. Cuza Vodă.
2. Spitalul Boli Sociale, str. Dima.
3. Spitalul de Ochi, str. Brâncoveanu.
4. Spitalul Contagioși, str. Cicio Pop.
5. Spitalul Militar Regina Maria.

În afară de spitale, toate sanatoriile din municipiu au un anumit număr de paturi rezervate pentru răniții din bombardament aerian.

medicul-șef al municipiului
Dr. Ulplu Ștefan

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.

Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Mare întreprindere industrială din Brașov caută

CONCESIONAR

cu garanție pentru cantina
funcționarilor și muncitorilor.
Oferte la Administrația
ziarului

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astra”-Brașov. De asemenea și orice obiect vechiu din industria casnică brașovenească (schelă în deosebi).

s'a făcut pe etape: înainte venea unul cu bicicleta în spate, de parcă o cumpărase pentru fier vechiu. După el urma căpraru Fieraru, opintindu-se să-l care pe *don ilev*, căruia-i era și un fel de ordonanță, căne de credincios. La coadă leții, așa cum se țin copiii după urs, care mai de care plasând condoleanțe pentru „așa nenorocire”.

Florian se văieta foarte; nu s'a putut desluși însă ce anume invective adresa lepei, care se oprise la o fântână să bea apă d'n jghiab, obiceiul utilizat și de oameni când se sperie.

Toate bune până aici, vorba e cum să cocolești lucrurile să nu aile don maior care, pe bună dreptate, ar fi fost obligat să-i aducă aminte teteristului că n'a fost pus în subsistența companiei a 8-a pe front ca să facă asemenea încercări.

Dar doctorul Ludu să trăiască!

Un raport de boală făcut de Florian, ce zăcea acum ca o lehză a doua zi după naștere, primește dela camaradul Ludu recomandăția: trei zile repaos și apoi alte câteva de băi în lacul

Ciocrac, tătăduitor de reumatisme.

Cum corturile ne erau aproape, cele trei zile bietul om a gemut pe înfundate, pe urmă a ieșit la soare, în fața cortului, „trăgând al lui picior” ca eroul lui Alecsandri și, copăcel-copăcel, într'o săptămână, datorită mai mult masajelor lui Fieraru decât compreselor indicate de Ludu și, mai mult decât la orice, constituției robuste a accidentatului, Florian s'a pus pe picioare, zămbind dulce apoi ori de câte ori venea vorba — și-o aduceam noi, dacă nu venea, — despre ciudata lui tentativă.

Maiorul nici azi nu știe ce-a avut teteristul zilele acelea. Camarazii vorbiau cu tălc de un reumatism cronic, ceilalți umflau din umeri, tot cu tălc, căinându-l, iar maiorul, fie că știa, fie că nu știa adevărul, a închis ochii.

De altfel, în aceeași noapte, un eveniment inedit trece pe planul al doilea accidentul lui Florian, înțărându-ne de răs la perspectiva de a fi făcuți panee sau șnițel vienez.

— Va urma —

S'a deschis

MAGAZINUL

ROMANESC

Plaja Libertății 14

Plaja Libertății 14

stofe,
măfășuri,
fricotaje,

LANTEX

ciorapi,
pânzefuri
etc.

Telef. 2905

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (În curtea cinematografului „ASTRA”)

Informațiuni

Sirenele de alarmă

ar fi bine dacă ar fi verificate câteodată, pentru că numai astfel s'ar putea evita anumite sunete înafară de cele reglementare, între prealarmă și alarmă, cum s'a întâmplat într'una din zile la Brașov.

Apoi :

Aceste sirene să fie sincronizate, nu când una începe (Sfatul), cealaltă să fie pe sfârșite (Cetățuia).

E drept că până acum nu s'a întâmplat nicio nenorocire din pricina acestor mici nepotriviri, dar mai bine o măsură luată din timp, decât o părere de rău ulterioară.

*

O revistă de „Apărare Pasivă“

În curând va apărea revista „Apărarea Pasivă“, organul oficial de publicațiune periodică al Comandamentului Apărării Pasive.

Rolul său este atât de a instrui masa populației în cunoașterea măsurilor și mijloacelor prin care se poate apăra de bombardamentele aeriene și urmările lor, cât și acela de a servi conducerii Apărării Pasive ca organ de difuzare al instrucțiunilor și dispozițiilor sale cu caracter general.

Având în vedere rolul său important, mai ales în aceste vremuri, revista va umplea un gol simțit în rândurile populației.

Prețul minimal al unui abonament este de lei 1000 (una mie) anual.

*

Inscrierile și examenele de corijență la școala de Gospodărie Urbană din Brașov

Direcțiunea școlii de Gospodărie Urbană gr. 1 Brașov, evacuată în comuna Cernatu Nr. 111, jud. Brașov, anunță părinții și corespondenții că înscrierile și reinscrierile pentru cl. I—IV inclusiv, au început la 1 August 1944 și se primesc zilnic la adresa de mai sus sau la sediul școlii din Bulevardul Ferdinand nr. 6, Brașov, între orele 4—6 p.m.

Cererile, însoțite de dovada de muncă de războiu, pot fi trimise școlii și prin corespondență. Actele se vor depune odată cu începerea cursurilor.

Sunt locuri în toate clasele. Orice alte informațiuni se dau zilnic la cancelaria școlii unde este evacuată sau la sediul din Brașov.

Examenele de corijență se vor ține între 1—5 Septembrie a. c. iar elevele vor fi anunțate la domiciliu unde se vor ține aceste examene.

*

Comandamentul Apărării Pasive

a hotărât ca echipele de apărare pasivă locale la darea alarmei, când se retrag din adăpost, să aibă asupra lor măștile de gaz, acestea fiind necesare pentru a asigura nu numai protecția contra gazelor, ci și protecția contra fumului în cazul eventualelor atacuri incendiare masive.

Aceste măsuri se vor aduce și la cunoștința funcționarilor și a populației.

*

Văpsiți geamurile inclinate

Se aduce la cunoștință că toți cei ce au geamuri orizontale sau puțin inclinate la luminătoare, la locuințe, fabrici, sere de zarzavat sau florării, etc., să văpsească geamurile în culoare mată neagră sau albastră, aceeași măsură se va lua și pentru acoperișuri de tablă lucioasă.

Cei care nu se vor conforma acestor prescripțiuni vor suferi rigorele legii.

Frontul diplomatic

În toate privințele, sectorul balcanic pare să intre în reflectorul actualității, dar deocamdată luăm act de fapte foarte semnificative din domeniul politic.

Astfel, după ruperea relațiilor diplomatice dintre Turcia și Germania, deși n'au avut loc alte manifestări cu caracter răsunător, sunt relatate totuși amănunte de un caracter mărunț, dar cuprinzând importanța lor specifică, pe care e bine să nu o trecem cu vederea.

Astfel, un comunicat englez, reprodus apoi de toate agențiile de presă, anunță intenția comandamentului anglo-american de a stabili o bază de operațiuni aeriene în Balcani, al cărei scop ar fi intensificarea acțiunilor din acest sector. Comandant al noii flote aeriene a fost numit vice-mareșalul William Elliot, fost comandant aerian în Gibraltar.

Odată cu această știre, luăm act de faptul că în

Turcia a fost decretat camuflajul

cea ce ar putea fi un indiciu în plus despre intensificarea unor operațiuni de războiu în sectorul balcanic.

Deosebit de aceasta, Turcia a ordonat reînnoirea tuturor vaselor sale aflate atât în porturile Mării Negre, cât și în cele ale Mediteranei.

Am relevat și în alte împrejurări, că Anglia nu poate privi liniștită sectorul balcanic, atât vreme cât interesele sale nu sunt suficient consolidate în acest sector european. Tot astfel am susținut de curând, că o eventuală rupere a relațiilor dintre Turcia și Germania și ca atare; ieșirea Turciei din starea de neutralitate, nu ar putea fi îndeplinită decât după un prealabil acord, măcar principal, cu Sovietele. Se cunosc acum, atât interesele Uniunii Sovietice, cât și cele mai vechi ale Angliei, în sectorul balcanic și în jurul Strâmtoarelor, pentru a nu fi nevoe de comentarii în plus, Turcia, chiar nebeligerantă, va fi chemată să graveze între aceste două sfere de interese și acest lucru, împreună cu măsura în care se va produce, ni-l dau înseși telegramele de presă, care în vreme ce relatează o vizibilă activitate diplomatică a Sovietelor la Ankara, vorbesc despre intențiile anglo-americane de a re-lua transporturile de armament pentru Turcia, în cadrul legii de împrumut și închiriere.

Un alt amănunt, în legătură cu acest sector, care ne interesează cu precădere, îl constituie

Actualitatea Bulgariei.

În mod repetat, telegramele de presă apărute la noi, au vorbit despre necorespondența cu realitatea a unui eventual pact între Bulgaria, Turcia și Sovietele. Totuși, după gestul făcut de Turcia, poziția geografică a Bulgariei a adus statul vecin pe un plan mult mai important decât până acum în deslășurarea războiului din această parte a continentului. Și dacă ținem seamă de manifestările care au avut loc în ultimele zile, am putea trage concluzia, că pe câtă vreme diplomația anglo-americană și mai ales cea engleză, au stăruit să obțină un succes asupra gu-

vernului din Ankara, actualmente au loc stăruințe sovietice pe lângă guvernul din Sofia.

Telegrame recente ne anunță că d-l Bagrianoff, primul ministru bulgar, a primit în audiență pe însărcinatul cu afaceri Kirsov al Uniunii Sovietice. În același timp, ni se anunță că guvernul bulgar a acceptat deschiderea a două noi consulate sovietice, la Urga și Varna.

Toate aceste manifestări de ordin secundar, legate însă de informațiuni mai vechi, care indică eventualitatea unei spori a presiunii militare asupra Balcanilor, cât și indiciile despre o concentrare a potențialului militar turcesc, pot fi o bază pentru concluzia că acest spațiu este destinat unor mișcări cu consecințe asupra mersului actualului războiu.

Situația din Finlanda

nu este clarificată încă, prin luarea prezidenției statutului de către Mareșalul Mannerheim. Deocamdată nu am putut luat act decât despre demisia d-lui Linkommies, fostul președinte de consiliu și despre tratativele care se duc pentru formarea noului guvern. S'a vorbit despre eventualitatea intrării în noul guvern a d-lui Paaisikivi, omul de stat finlandez care a condus în două rânduri tratativele de pace cu Rusia. După aceste știri, d-lui Paaisikivi i-ar fi revenit portofoliul externelor. Știm însă, că după eșuarea ultimelor negocieri cu Uniunea Sovietică, d-l Paaisikivi s'a decis să se retragă din viața publică, astfel că nu se poate prevedea în ce măsură știrile care îl privesc corespund realității.

După unele telegrame de presă, reproduse și la noi, în guvernul pe care ar urma să se sprijine Mareșalul Mannerheim, vor intra reprezentanții grupărilor muncitorești și cei ai partidului social-democrat. Un astfel de guvern, ar putea deci să reia negocierile întrerupte cu Uniunea Sovietică, despre care s'a spus în repetate rânduri că este dispusă să ducă asemenea tratative. Din sursă oficială nu a venit până acum nicio precizare capabilă a indica drumul politic al Finlandei, așa cum acest lucru n'a putut fi dedus nici din discursul Mareșalului Mannerheim, ținut în fața reprezentanților poporului finlandez. Situația aceasta neclară nu poate dura însă decât un foarte scurt timp.

Tratativele pentru Polonia

au intrat într'o fază de clarificare. Bineînțeles, de clarificare momentană, pentru că nimeni nu poate crede, că ajuns la masa păcii, actualul guvern emigrant nu și-ar relua tezele sale despre statutul politic și teritorial al republicii vecine.

Deocamdată însă, atât d-l Mikolajczik, cât și însoțitorii săi, s'au arătat docili față de sugestiile guvernului Marei Britanii, acceptând un voiaj la Moscova, unde au avut întrevederi cu Mareșalul Stalin și ministrul de externe sovietic Molotov. Tot atât de docil s'au arătat apoi la sugestiile acestora, pentru

de **Mardare Mateescu**

a avea o consfătură cu membrii Comitetului național de eliberare polonez din Moscova.

Chiar telegramele de presă engleze, care vorbesc despre acest eveniment, nu menționează altceva, decât că problema poloneză a intrat pe o cale favorabilă tratativelor. Din punctul de vedere al diplomației engleze și celei sovietice, aceste detalii constituie un succes și capătă o importanță esențială, pentru rezolvarea problemei. Ținem să credem însă, că e vorba de un succes temporar, cărui grupul Mikolajczik îl va da interpretarea ce o va crede de cuviință, atunci când mersul evenimentelor o va permite.

Situația pe fronturi

Pe frontul din Franța

înregistrăm o intensificare a activității americane și engleze. După unele relații de presă, de-abia acum se poate vorbi despre mult disputata coordonare a acțiunilor din Vestul și Estul european.

Aripa americană a armatelor de invazie, după ce a coborât până la baza peninsulei Cotentin, a făcut o largă intrare în Bretania, urmând aici, pe o scară mai mare, tăierea bazei peninsulei bretone și totodată atingerea importantelor porturi de acțiune. Una din coloanele americane a fost chiar semnalată în apropiere de St. Nazaire, după ce tăiașe ținutul Bretoniei.

Aripa engleză, după ce a încercat o puternică presiune în jurul localității Laval, importanță centrală rutieră, a pornit o acțiune într'o regiune mai nordică, la Moyenne, cu tendința de a ușura pătrunderea spre căile Parisului.

Pe frontul din răsărit

constatăm la Nordul sectorului central o intensificare a presiunii sovietice pentru a-și consolida ieșirea spre Riga. Aci au avut loc puternice contraatacuri germane, soldate cu recucerirea orașului Mittau.

În sectorul care tinde spre Suwalki la frontiera Prusiei Orientale, se exercită de asemenea o simțită presiune a Rușilor.

În sectorul Varșoviei, sovieticii întâmpină o puternică rezistență germană, dar în același timp se înregistrează și o concentrare a forțelor rusești care așteaptă noi întări.

În sectorul sudic al sectorului central, presiunea spre trecătorile Beskizilor a slăbit, dar a crescut asupra căilor ce duc la Cracovia.

Pe frontul Italian

nu este înregistrată decât dârza rezistență a trupelor germane, în lanțul de munți din spatele Florenței, apărând cele trei căi principale care duc în Câmpia Lombardiei.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astreii“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200